

50 kronor per år för skurning, städning, eldning åt ung lärarinna

— Får jag bara kamma till håret efter cykelturen med småttingarna, så ska jag gärna berätta om det är något som kan vara av intresse. Orden är småskollärarynna Maja Nyströms och löftet gäller en avskedsintervju inför den stundande skolavslutning, hennes sista efter 41 års lärartjänst.

Fröken Nyström har just kommit hem från en cykelutflykt med sin klass och när man ser den glädje med vilken hon talar om sina många barn, kan man inte undgå att beklaga att ännu en av den gamla stammens lärare, som i sig kombinerar den forna fastheten med den större hänsyn till individens prestationsförmåga som vuxit fram ur senare års psykologiska landvinningar, nu skall lämna skolan.

Målet för den sista skolutflykten blev betecknande nog Brunna skola, där fröken Nyman för precis 40 år sedan tillträdde sin första plats inom det nuvarande skoldistriktet.

— När jag nu berättade om Brunna skans och att den varit en försvarsplats i forna tider, så var det rätt underligt att se, hur barnen nu precis som i en av de första kullarna jag tog med till

*Fröken Maja Nyström:
det finns bara ett yrke för mig
— småskollärarynna.*

samma plats i fantasien upplevde slaget som stått här och genast började söka efter spår som skulle ge ytterligare näring åt de framsvurna synbilderna, berättar fröken Nyström. Det var som hade de två världskrigens slagskugga inte kunnat förmörka något av den äventyrsglans som förkrigsbarnen gav åt den inbillade striden. Men om reaktionen var densamma hos småttingarna, så var det dock en betydlig skillnad mellan deltagarna i utflykten för omkring 40 år sedan och dagens. I stället för den markerade olikheten i kläder och utseende som då för tiden avslöjade om det var "fattigmansbarn" eller ett barn från någon välsituerad bondgård, så var årets grupp en befriande jämställd skara småttingar, vars bakgrund och miljö numera inte ger en förutfattad social placering utan blir de redskap som behövs för en större förståelse av de eventuella konflikter som redan på så tidigt stadium lätt försvårar barnens förmåga att komma till rätta med tillvaron.

— Skolarbetet är numera också oändligt mycket roligare, även om det många gånger är mer krävande än förr. Då skulle barnen med lock och pock — mest pock — tvingas i ett visst kunskapsmätt. Det var ett suddande och gråtande, som varken gjorde lärare eller småttingar glada. Nu tillvaratas barnens anlag och egna intressen på ett helt annat sätt som gör varje dag till en

Intervju införd i
Eskilstunakuriren den
11 juni 1952

skiftande ny upplevelse, där man steg för steg får se en individ alltmer lära sig att ställa de egna resurserna i självutvecklingens tjänst. Det är framför allt det som ger skolarbetet dess tjusning. Skulle jag på nytt välja yrke, så funnes det ingen tvekan. Jag skulle bara kunna tänka mig ett yrke för egen del och det är småskolläraryrket.

I den kärleksförklaringen till yrket ligger ändock minnet av de många årens slitsamma ekonomiska bekymmer som också hörde till på den tid fröken Nyström började som lärarinna. Första platsen blev ett årslångt vikariat i Enviken tre mil utanför Falun. Dit fick man på den tiden färdas med hästskjuts och när 19-årsringen kom till sin nya skola, var det bara en städfrau som i all vänlighet ordnade med ett bolster, så att nya "fröken" kunde ha något att sova på i det nya residens på ett rum och kök, som utgjorde lärarbostaden. I den skolan hörde det till att barnen själva skötte städningen och första skoldagen infann sig småttingarna med näver och ved till eldningen och långa kvastar som de hanterade ungefär i stil med våra dagars gatsopare.

Anställningen i Brunna hade också sina sidor med städning, trädgårdsskötsel, eldning, skurning som delsyssor för vilka en särskild ersättning av 50 kr. om året utgick. Men då skulle småskolläraryrket dessutom själv hålla med mattor i skolan. Rent ekonomiskt har ju betydande förändringar skett, även undervisningsmässigt har stora omvälvningar ägt rum. Det har ställts och kommer att ställas så mycket större krav på vår tids lärarkår, om den skall lyckas motarbeta de många störningar utifrån som vår tids ungdom splittras av. Där är radio, fotboll, bio, idrotts- och motortävlingar som alla drar till sig barnens intresse. Att trots den andliga påfrestning detta innebär för småttingarna och i konkurrens med modern nöjesindustri ändå kunna bibringa de unga en bärkraftig kunskapsgrund, kommer att ställa stora krav på lärarfolket. Och ändå skulle jag inte en sekund tveka vid val av yrke, om jag på nytt finge välja...

Man känner uppriktigheten

bakom fröken Nyströms deklARATION och den åtföljs av ett så hjärtinnerligt gott leende att man ännu en gång endast kan beklaga att en så levande kvinna med ålderns rätt nu lämnar sin livsgärning bakom sig.

Xantippa.